

sparekasse, og han anbefalede navnlig, at de nye Sparekasser, som ere ifærd med at blive dannede, nemlig de smaa Primærsparekasser eller Dre-sparekasser, eller hvad man vil kalde dem, burde være Statssparekasser. Jeg tror nu nok, at den Løstegang, som det ærede Medlem er inde paa, maatte noget er en Følge af den altsfor ivrige Søgen, der for Tiden er efter at faae Alt draget ind under Staten. Skjøndt jeg paa ingen Maade er uwillig overfor, hvad Staten tager i sin Haand, vil jeg dog sige, at de Ting, som kunne komme frem ad privat Veie, stattede og kontrollerede af Staten paa forskjellig Maade, betragter jeg som de heldigste. I det Hele tror jeg ikke, at Sandheden i dette Forhold lige saa lidt som i mange andre ligger paa den ene Side. Den er ikke et Enten—Eller, men snarere et Vaade—Og. Der maa være en vis Forbindelse mellem den private Virksomhed og Statens Virksomhed. Det betragter jeg som det Heldigste ogsaa for dette Forholds Vedkommende. Idet jeg berører de nye Sparekasser, som ere ved at fremkomme, og som jeg tror, ville komme til at spille en betydelig Rolle i Fremtiden, nemlig Dre- eller Primærsparekasserne, skal jeg gjøre en Henstilling til den ærede Indenrigsminister. Da jeg tror, at disse Sparekasser i egentlig Forstand ere Smaaafolks Sparekasser, er Hensynet til dem en Grund mere for mig til at være tilfreds med Lovforlaget. Thi er der nogen Slags Sparekasse eller Forretning, der ikke taaler Svindel, er det netop dem, og den Sag kunde maatte trænge til en Overveieelse, som kunde have til Følge enten et lille Lovforslag eller muligvis en Bevilling paa Finantsloven. Efter hvad jeg har set, tror jeg ikke, at det er heldigt, at disse Primærsparekasser selv lave deres Mærker. De Mærker, jeg har set, ere af en saadan Bestaaffenhed, at de grumme let kunne eftergjøres. Jeg tror, at det vilde være heldigt, om Staten tog Fabrikationen af Mærkerne i sin Haand og solgte dem til de Sparekasser, som maatte attraa dem. Jeg kan ikke tro Andet, end at mange Sparekasser maatte attraa at optage en saadan Virksomhed og saaledes at blive til en Slags Primærsparekasser. Thi det er jo Midler, af hvilke de i Reglen ville have betydelig Fortjeneste, idet Mærkerne jo ikke indleveres, før de naae et vist Beløb; Kasserne ville altsaa baade have ren Fortjeneste, og det vil tillige i Reglen være Midler, som de kunne beholde. Lad derfor Staten tage Fabrikationen af disse Mærker i sin Haand. (Udbrydelse af Suel). Ja, men ikke saaledes, som det ærede Medlem vil have det, han vil have en Statssparekasse af denne Art, det vil jeg ikke, jeg vil have, at det Hele skal indskrænke sig til, at Staten laver Mærkerne mod et Gebyr, det svarer til det, de koste, at Sparekasserne faae dem for den Betaling, og at Midlerne derefter gaa ind i Sparekassen. Det vilde blive et altsfor vidtløftigt Maskineri baade med

Regnskabsføring og meget mere, naar f. Ex. Postvæsenet eller Livrenteanstalten, eller hvilke andre Statsmyndigheder man havde tilkænt dette Svær, skulde overtage det. Naturligt og bedst ordnedes Sagen derved, at Sparekasserne toge sig af Sagen, og det kan man saa meget roligere lade ske, netop naar vi vedtage et Lovforslag som dette. Den ærede Minister bemærkede, at han ikke vidste, hvorfor Laanekasser vare komne med i Lovens Titel, men han tilføiede, at det havde jo ikke megen Betydning, og at Ændringen var af mere formel Natur. Det forekommer dog mig, at Ændringen er ret heldig, thi baade betegnede de fleste Instituter sig selv med dette Navn: Spare- og Laanekasser -- og man maa helst holde sig til det Navn, de give sig selv -- og jeg kan desuden ikke indrømme, at der ikke er noget af Laanvæsenet heri. Jeg tror tværtimod, at Loven indirekte vil faae Indflydelse paa, hvorledes Ublaans foregaa. Jeg har hørt bemærke, at det burde staa i Lovforlaget, at Kasserne ikke maa sætte deres Penge f. Ex. i Udtørringsforetagender, Aktieforetagender eller Dignende. Ganske vist forbydes det nu ikke direkte i Lovforlaget, men indirekte vil Loven dog virke hen til, at det ikke vil ske. Det Tilsyn, som Sparekasserne ville komme under ved den ikke alene Takrevision men virkelig kritiske Revision med Undersøgelse baade af Aktiver og Passiver, der vil ske, Bekjendtgørelserne i Aviserne om deres Effekter, og vel ogsaa Revisorerens Bemærkninger, ville bevirke, at vedkommende Sparekasser herefter ville blive mere tilbageholdne med deres Kjøb, og de maa jo tillige vide, hvilken Risiko de med dette Tilsyn ville løbe ved at hengive sig til saadanne Spekulationer. Lovforlaget bærer jo ikke alene i en enkelt Paragraph, men helt igjennem tydelig Stempel af, at Sparekasserne netop ikke skulle være Spekulationsforetagender, men lige det Modsatte, og Følgen vil blive, at de ved Omstændighedernes Magt tvinges til at holde sig derfra. Jeg tror ogsaa, at Lovforlaget indirekte vil faae en ikke ringe Indflydelse paa den Maade, hvorpaa Midlerne ublaans. Jeg ønsker tilvoisje ikke, at de skulle blive ublaante til Udtørrings- eller Inddæmningsforetagender, eller hvilke Ting der kunne være oppe i den paagjældende Egn, det maa man netop overlade til Spekulationsaanden, til Bankerne og lignende Instituter. Med det Mindretal, for hvilket det ærede Medlem fra Fredensborg (Sage) er Ordfører, er jeg saa uenig som vel muligt, og særlig med det ærede Medlem. Det forekommer mig desuden, at det ærede Medlem for Nørre Sundby (Suel), der ifjor i en Diskussion her i Salen netop var enig med mig i, at det var bedst at blive nebe ved en lav Rente, har ubtalt det Modsatte i Betænkningen, men det ærede Medlem for Fredensborg har særlig noget ondt ved at finde sig tilrette med et Lovforslag som det, vi her behandle. (Modsigelse fra Sage). Det gav det ærede